

Р.О. Савченко

кандидат економічних наук, доцент

Н.М. Савченко

кандидат економічних наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

СПІВРОБІТНИЦТВО ОСВІТИ І БІЗНЕСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Для забезпечення ефективності та сталості розвитку вітчизняної економіки необхідна наявність тісних інтеграційних процесів вищих освітніх закладів та бізнес-структур. Таке партнерство забезпечить ефективність інноваційних процесів. Адже недостатній рівень інтеграції бізнесу і освіти може гальмувати, як розвиток економіки, так і нівелювати зростання вартості суб'єктів

господарювання. Співробітництво бізнесу і вищої школи є сьогодні дуже важливим через відтік працездатної молоді за кордон, молодіжне безробіття, відсутність задоволення попиту підприємств в кваліфікованих кадрах, наявність дисбалансу між навчальним процесом та реальними потребами ринкової економіки. Роботодавцям потрібні фахівці, які не просто знають конкретні штати відповідей, а можуть аналізувати господарські ситуації та формувати ефективні рішення.

Вища школа і бізнес є повноцінними учасниками інноваційних процесів, що відбуваються в нашій державі, вони є учасниками господарських процесів, комерціалізації інновацій. Це сприяє повноцінному використанню інтелектуальної вартості та зростанню вартісної оцінки суб'єктів господарювання. В умовах жорсткої конкуренції ставка провідних вітчизняних підприємств має робитися на реалізацію інноваційних ідей, нетрадиційної комбінації наявних ресурсів, перш за все інтелектуальних.

Використовувані стандарти вищої освіти в сучасних умовах в більшості випадків не відповідають реальним запитам практики. Освітній процес побудований на викладі теоретичного матеріалу на лекційних заняттях та вирішенню практичних завдань, які в більшості випадків відірвані від реальних професійних проблемних питань. На

сьогоднішній день співпраця освітніх закладів та підприємств знаходиться в незадовільному рівні. Як приклад її проявів можна назвати короткотермінові виробничі практики студентів, облаштування навчальних лабораторій провідними компаніями, проведення оглядових екскурсій в межах практичних тренінгів, проведення конкурсів для студентів, ярмарок професій.

Перевагами співпраці для ВНЗ є вирішення проблем із працевлаштуванням, можливість відстежувати трудову долю студентів, вносити корективи у співробітництво, шукати напрями її удосконалення. Також позитивним є інформування студентів щодо великих роботодавців "з перших рук", адаптація до робочих умов під час практики та стажувань. Переваги для роботодавців полягають в тому, що вони отримують доступ до аудиторії, яка володіє необхідними базовими знаннями, роботодавець має можливість вибору найбільш талановитих кандидатів. У тих випадках, якщо співпраця була успішною, компанія стала привабливою для основної маси студентів, складається не тільки успішна взаємодія навчального закладу та роботодавця, а й відкривається додатковий канал залучення кадрів - зв'язок з випускниками.

Як недолік для ВНЗ слід відмітити, що студенти відволікаються від навчального процесу, крім того,

вторинна зайнятість може негативно впливати на успішність студентів, адже незасвоєний матеріал, що викладається у ВНЗ, здатний знизити конкурентоспроможність майбутнього фахівця на ринку праці [1].

Провідні західні університети тримають у відкритому доступі інформацію, щодо рівня працевлаштування своїх випускників, що дає можливість майбутнім студентам попередньо оцінити рівень знань, який можна одержати у вищому навчальному закладі та майбутні перспективи працевлаштування. Українські ж виші таку інформацію майже завжди замовчують. Така ситуація дезорієнтує абітурієнтів при виборі майбутньої професії, які першочергово орієнтуються на її престижність, наявність бюджетних місць, прохідний бал, без врахування професійних запитів роботодавців. Як наслідок, ринку працевлаштування притаманний дисбаланс попиту і пропозиції на робочу силу.

Однією із форм інтеграції вищої освіти і бізнесу є венчурні компанії. Венчурний бізнес – сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових проектів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок. Фінансування беруть на себе банки, інвестиційні компанії, спеціалізовані

венчурні фірми або юридично самостійні організації, зазвичай у формі товариств з обмеженою відповідальністю. Галузева належність проектів технічних новинок, що пропонуються авторами, ролі не відіграє. Цей вид бізнесу пов'язаний з великим ризиком, тому його часто називають ризиковим [2]. Головною метою функціонування таких компаній є господарська діяльність на основі використання новацій із можливістю швидкої оцінки ідеї та прогнозування перспектив її комерціалізації.

Також слід відмітити доцільність створення технопарків, як території переходу наукової думки в площину її практичної реалізації. Функціонування технопарків в економічно розвинених країнах набуло широкого використання. Практична доцільність створення технопарків в Україні полягає в необхідності концентрування зусиль висококваліфікованих кадрів різної професійної спрямованості для роботи з конкретною новацією, зближення процесів «дослідження-новація-інновація», у якості фінансового капіталу виступає венчурний капітал, наявність новітнього устаткування дає можливість проводити унікальні наукові дослідження та експерименти та ін. До роботи в таких технопарках можна залучати працівників вузів – викладачів, при наявності в них новітніх розробок та талановитих студентів.

Перспективним є використання досвіду Німеччини, а саме – елементів системи дуальної освіти. Відповідно до неї відбувається поєднання освітнього процесу та практичної професійної діяльності в межах навчального процесу. Це дасть змогу усунути розрив між теоретичною базою, що здобувають студенти у вищій школі та реальним професійним досвідом, а також підвищить якість підготовки майбутніх випускників. Проте не потрібно сліпо копіювати досвід зарубіжних країн в умовах вітчизняних вишів. Адже автономність іноземних університетів в меншій мірі залежить від державного фінансування та спрямування навчальних програм.

При цьому потрібно враховувати, що форма взаємодії прямо залежить від того як налаштований роботодавець, яка професійна спрямованість вузу, які спеціальності представлені, яким є рівень підготовки студентів та ін. Ініціатором співпраці бізнесу та закладу освіти має бути останній. Пряме спілкування роботодавців із студентами дає можливість професійно спрямовувати майбутніх фахівців на основі раціонального розподілу ресурсів закладів вищої школи та підприємств.

Перелік використаної літератури:

1. Балужева Т.В. Взаимодействие вуза с работодателями как фактор успешного трудоустройства выпускников / Т.В.

Балуева // Международный электронный журнал.
Устойчивое развитие: наука и практика. – 2014. – № 1. – С.
3–10.

2. Економіка та організація інформаційного бізнесу:
Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 667 с.